Raad van de Europese Unie

Brussel, 20 november 2026
(OR. en)

15479/26

CULT 138
CULT HERIT 33

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	Resolutievan de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over het EU-werkplan voor cultuur 2027-2030

In de bijlage vinden de delegaties de bovengenoemde resolutie, die de Raad (Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport) tijdens zijn zitting van 20 november 2026 heeft goedgekeurd.

BIJLAGE

Resolutie van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over het EU-werkplan voor cultuur 2027-2030

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE EN DE VERTEGENWOORDIGERS VAN DE REGERINGEN VAN DE LIDSTATEN, IN HET KADER VAN DE RAAD BIJEEN

OPNIEUW BEVESTIGEND

– de strategische langetermijnvisie om cultuur centraal te stellen in de Europese identiteit, zoals uiteengezet in de gezamenlijke verklaring "Europa voor cultuur – cultuur voor Europa", waarover de Raad van de Europese Unie, het Europees Parlement en de Europese Commissie op 18 juni 2026 overeenstemming bereikten[1];

ONDERKENNEND

– de EU-werkplannen voor cultuur en de in het kader daarvan bereikte resultaten, die de politieke prioriteiten op hoog niveau en een toekomstgerichte agenda voor de betrokkenheid van de lidstaten bij het cultuurbeleid op het niveau van de Unie bepalen;

IN AANMERKING NEMEND

– de intrinsieke waarde van cultuur als bron van betekenis, inspiratie, innovatie, menselijke verbondenheid, wederzijds begrip, identiteit en gemeenschap;

– dat de culturele en taalkundige verscheidenheid van Europa gemeenschappelijk erfgoed is dat zou moeten worden gekoesterd, ondersteund en behouden ten behoeve van iedereen;

– de centrale rol van cultuur in het beschermen van de democratie en het uitdragen van Europese waarden, alsook het bevorderen van vrede, maatschappelijke veerkracht, sociale dialoog, inclusie, sociale cohesie en de gezondheid en het welzijn van alle burgers van de Unie;

---

[1] C/2026/3440, 25.6.2026.

– de rol van cultuur in het bevorderen van gendergelijkheid en de noodzaak voor de Unie om er bij elk optreden naar te streven ongelijkheden op te heffen en gelijkheid te bevorderen, overeenkomstig artikel 8 VWEU;

– de unieke rol van de culturele en creatieve sectoren (CCS) bij het versnellen van de groene transitie door duurzaamheid, veerkracht en klimaatadaptatie mee te nemen, in overeenstemming met de doelstellingen van de Unie;

– de cruciale rol van de CCS bij het scheppen van werkgelegenheid in de hele Unie en bij het stimuleren van groei, concurrentievermogen, innovatie en inclusieve duurzame ontwikkeling;

– het belang van cultuur in de bilaterale en multilaterale externe betrekkingen en samenwerking van de EU, en met name haar partnerschap met de Unesco en de Raad van Europa;

IN HET LICHT VAN

– Ruslands aanhoudende aanvalsoorlog tegen Oekraïne, met inbegrip van de gerichte vernietiging van cultureel erfgoed, aanvallen op zijn CCS en aanvallen op Oekraïense kunstenaars en professionals uit de culturele sector;

– de aanhoudende geopolitieke instabiliteit over de hele wereld, onder meer in conflictgebieden, die een aanzienlijke bedreiging vormt voor en verstrekkende gevolgen heeft voor cultureel erfgoed, kunstenaars en professionals uit de culturele sector;

– de reële en onmiddellijke gevolgen van de milieu- en klimaatcrises voor cultuurlandschappen en cultureel erfgoed en, meer in het algemeen, voor de CCS. Europa wordt, als het snelst opwarmende continent, geconfronteerd met een ongekend verlies aan biodiversiteit, steeds ernstigere cycli van hittegolven, natuurbranden, droogte, hevige sneeuwval, overstromingen, mariene hittegolven en stormen[2];

[2] Zie Europees verslag over de toestand van het klimaat 2025, https://climate.copernicus.eu/esotc/2025.

– de aanhoudende uitdagingen waarmee democratieën in de hele Unie en wereldwijd worden geconfronteerd, waaronder bedreigingen voor de artistieke vrijheid en de autonomie van culturele instellingen, en de lopende inspanningen om de collectieve respons van Europa op deze uitdagingen te helpen coördineren, mobiliseren, aanvullen en versterken[3];

– snelle ontwikkelingen op het gebied van digitale technologie, met name artificiële intelligentie (AI), die mogelijkheden creëren om creatieve activiteiten te ondersteunen en cultureel erfgoed te beschermen en op te waarderen, en tegelijkertijd vragen doen rijzen over bedreigingen voor de menselijke creativiteit, culturele en taalkundige diversiteit, werkzekerheid, cyberbeveiliging, gegevenssoevereiniteit, billijke vergoeding en de bescherming van intellectuele-eigendomsrechten in de CCS;

HERINNEREND AAN

– de mededeling van de Commissie van 12 november 2025 over een cultuurkompas voor Europa[4];

– het verslag van de Commissie over het EU-werkplan voor cultuur 2023-2026 van 2 juli 2026;

– de beleidsstukken, zoals vermeld in bijlage IV bij deze resolutie;

STEMMEN IN MET

– het versterken van de Europese culturele samenwerking, het bevorderen van de culturele en taalkundige diversiteit en het creëren van Europese meerwaarde, rekening houdend met de huidige culturele, sociale, economische, veiligheids- en politieke context en met inachtneming van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid;

---

3 Zie Europees schild voor de democratie: zorgen voor sterke en veerkrachtige democratieën.
4 Doc. 15410/25.

– de volgende aandachtsgebieden voor de periode 2027-2030, geïnspireerd door de hoofdlijnen van het cultuurkompas voor Europa 2025:

a) versterking van de Europese waarden, culturele rechten en artistieke vrijheid;

b) empowerment van kunstenaars en professionals uit de culturele sector en ondersteuning van mensen en de samenleving;

c) cultuur en concurrentievermogen, veerkracht, innovatie, duurzaamheid en cohesie;

d) internationale culturele betrekkingen (ICR) en partnerschappen;

VERZOEKEN DE LIDSTATEN

– in voorkomend geval de aandachtsgebieden van dit werkplan in overweging te nemen bij de ontwikkeling van hun eigen nationale cultuurbeleid en de daaruit voortvloeiende mogelijkheden voor samenwerking tussen de lidstaten;

VERZOEKEN DE EUROPESE COMMISSIE

– uiterlijk in juni 2030 een verslag op te stellen over de uitvoering van het EU-werkplan voor cultuur 2027-2030, op basis van vrijwillige bijdragen van de EU-lidstaten;

– de Raad regelmatig op de hoogte te houden van de uitvoering van het werkplan voor cultuur 2027-2030 en, in voorkomend geval, de specifieke acties ervan zodat de lidstaten een algemeen overzicht kunnen behouden van de voortgang en de resultaten, en er tegelijkertijd samen met de lidstaten voor te zorgen dat de resultaten voldoende zichtbaar en toegankelijk zijn voor de culturele sectoren en de burgers.

I. AANDACHTSGEBIEDEN

a) Versterking van de Europese waarden, culturele rechten en artistieke vrijheid

Sociale, culturele en geopolitieke ontwikkelingen tijdens eerdere werkplannen voor cultuur hebben de strategische rol van cultuur bij het bevorderen van Europese waarden, het versterken van de democratie en het opbouwen van sterkere, veerkrachtigere samenlevingen benadrukt. Acties in het kader van het werkplan 2027-2030 zouden het begrip en het bewustzijn van culturele rechten verder moeten versterken als een manier om de toegang tot en de deelname aan cultuur en de vrijheid van artistieke expressie en creatie te verbeteren.

Toegang tot en deelname aan cultuur blijven fundamentele pijlers van culturele rechten, zoals erkend in toepasselijke mensenrechteninstrumenten[5]. Met het werkplan zouden gecoördineerde acties van de Unie moeten worden ondersteund om inclusieve deelname aan cultuur en cultureel erfgoed, zowel materieel als immaterieel, en digitale culturele activa te bevorderen. Culturele instellingen, waaronder bibliotheken, musea, theaters, bioscopen en erfgoedsites, en hoogwaardige leefomgevingen bevorderen democratische en burgerparticipatie en versterken tegelijkertijd culturele en sociale hubs in de gemeenschap. Dit is met name van belang voor jongeren en ouderen, landelijke en afgelegen gemeenschappen, onder meer in de ultraperifere gebieden van de Unie, personen met een handicap en gemarginaliseerde groepen.

[5] Zie bijvoorbeeld de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) en het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.

Bedreigingen voor de artistieke vrijheid, in al hun vormen, blijven een belangrijk punt van zorg in de CCS[6]. Belanghebbenden hebben naar aanleiding van die bedreigingen opgeroepen tot maatregelen, waaronder de ontwikkeling van robuuste indicatoren en monitoring van de artistieke vrijheid op nationaal niveau. De samenwerking met de Raad van Europa en de Unesco zou moeten worden geïntensiveerd om bestaande initiatieven te ondersteunen, toekomstige gezamenlijke initiatieven te ontwikkelen en doublures te voorkomen.

Het werkplan zou moeten bijdragen tot een groter bewustzijn van de in het cultureel erfgoed van Europa verankerde beginselen en waarden, die een gedeelde bron van herinnering, begrip, identiteit, dialoog, cohesie en creativiteit vormen.

b) Empowerment van kunstenaars en professionals uit de culturele sector en ondersteuning van mensen en de samenleving

Het versterken van de status, de arbeidsomstandigheden en de grensoverschrijdende mobiliteit van kunstenaars en professionals uit de CCS blijft, met inachtneming van de rol en de autonomie van de sociale partners, een belangrijke prioriteit voor het cultuurbeleid in de Unie en is van essentieel belang om de levensvatbaarheid van de CCS te beschermen en de impact ervan te vergroten. Kunstenaars en professionals uit de culturele sector hebben recht op billijke, rechtvaardige, gezonde en veilige arbeidsomstandigheden. Bovendien dragen een billijke vergoeding en passende arbeidsomstandigheden ook bij tot het behoud van de artistieke vrijheid en de culturele en taalkundige diversiteit. Om artistieke en creatieve samenwerking te bevorderen, carrièremogelijkheden te ondersteunen en de verspreiding van culturele werken te waarborgen, is het essentieel dat mobiliteit in heel Europa wordt bevorderd.

---

6 Zie bijvoorbeeld het verslag van de Commissie over het EU-werkplan voor cultuur 2023-2026.

Het werkplan 2027-2030 bouwt voort op het collectieve werk dat Europa tot dusver heeft verricht om de status van kunstenaars te beschermen en een billijke vergoeding van kunstenaars en professionals in CCS op nationaal en regionaal niveau te waarborgen. Om de continuïteit te waarborgen, zou rekening moeten worden gehouden met de aanbevelingen in het verslag van 2023 in het kader van de open coördinatiemethode (OCM) "De status en arbeidsvoorwaarden van kunstenaars en culturele en creatieve professionals", onder meer door inventarisatie en uitwisseling van beste praktijken. Het werkplan zou ook de bijdrage van de Raad aan de ontwikkeling van toekomstige beleidsinitiatieven op dit gebied moeten ondersteunen, onder meer door tijdige bijdragen aan het EU-Handvest voor kunstenaars[7].

Werkonzekerheid en gender- en vertegenwoordigingskloven blijven negatieve gevolgen hebben voor het welzijn van kunstenaars en professionals uit de CCS. Ook in deze periode zou aandacht moeten blijven uitgaan naar deze problemen. Door de aanhoudende impact van technologische en economische veranderingen op de sectoren zullen bijscholing en opleiding voor kunstenaars en professionals in CCS, ook op het gebied van traditionele vaardigheden en ambachten en nieuwe digitale technologieën, steeds belangrijker worden. Daarnaast is het onder meer belangrijk het cultureel en het artistiek onderwijs en de film- en mediageletterdheid te verbeteren, door middel van formeel, niet-formeel en informeel leren in het kader van een leven lang leren.

Verder heeft het werkplan als doel de samenwerking op EU-niveau op het gebied van cultuur en gezondheid voort te zetten en de rol van cultuur te versterken bij het bevorderen van welzijn, levenskwaliteit, geestelijke en sociale gezondheid en veerkracht van gemeenschappen. Voortbouwend op het OCM-verslag van 2025 getiteld "Cultuur en Gezondheid – Tijd voor Actie" zullen deze werkzaamheden bijdragen aan de ontwikkeling van EU-richtsnoeren inzake cultuur, gezondheid en welzijn[8].

---

7 Een initiatief van de Commissie in het kader van het cultuurkompas voor Europa.

8 Een initiatief van de Commissie in het kader van het cultuurkompas voor Europa.

c) Cultuur en concurrentievermogen, veerkracht, innovatie, duurzaamheid en cohesie

De CCS in Europa zijn van vitaal belang voor het concurrentievermogen, de werkgelegenheid en de innovatie in de Unie. Ze staan echter voor ongekende economische en technologische uitdagingen. In een tijd van grote economische onzekerheid, inflatie en druk op de nationale begrotingen zou het werkplan 2027-2030 strategische investeringen in de CCS moeten bevorderen. Naast de integratie van cultuur in overheidsfinanciering, met inbegrip van financieringsmechanismen van de Unie, zou bijzondere nadruk kunnen worden gelegd op innovatieve financieringsbenaderingen, waaronder filantropie, publiek-private partnerschappen en andere mechanismen om particulier kapitaal aan te trekken. Teneinde het bewustzijn van kansen te vergroten en samenwerking te versterken zal het belangrijk zijn om de ontwikkeling en uitwisseling van beste praktijken op het gebied van innovatieve financieringsinstrumenten te ondersteunen en allerlei belanghebbenden in verschillende gebieden, waaronder regio's die met capaciteitsschaarste kampen en ultraperifere gebieden, te betrekken. Duurzame en voorspelbare investeringen in cultuur blijven van essentieel belang om de culturele en taalkundige diversiteit, het cultureel erfgoed, de artistieke vrijheid en de veerkracht van de CCS op lange termijn te waarborgen.

In de periode 2027-2030 zou Europa de gevolgen van AI, en met name generatieve AI, voor de CCS moeten aanpakken, en daarbij de kansen afwegen tegen de mogelijke bedreigingen. Het gaat onder meer om gevolgen voor menselijke creativiteit, werkgelegenheid, billijke vergoeding, bedrijfsmodellen, concurrentievermogen, gebruik van gegevens, auteursrechten en naburige rechten, transparantie, toegankelijkheid, vindbaarheid, taalkundige diversiteit en zichtbaarheid van Europese inhoud. Om die gevolgen aan te pakken, zou de infrastructuur voor auteursrechten moeten worden gemoderniseerd[9]. Voortdurende uitwisseling tussen de lidstaten, ondersteund door beleidsdialogen, strategische prognoses en participatie van belanghebbenden, zal van essentieel belang zijn om de ontwikkelingen op dit snel veranderende gebied te volgen, na te gaan welke beleidsmaatregelen nodig zijn en overlapping met werkzaamheden van andere voorbereidende instanties van de Raad te voorkomen, met inachtneming van de gebieden van deskundigheid en bevoegdheden. De geplande AI-strategie voor de CCS[10] zal in overleg met de lidstaten worden uitgestippeld.

---

9 Onder infrastructuur voor auteursrechten moet worden verstaan "het geheel aan regels, technologieën en instellingen dat het kader vormt voor het gegevensbeheer in de creatieve sector".

10 Een initiatief van de Commissie in het kader van het cultuurkompas voor Europa, dat voortbouwt op de AI-toepassingsstrategie.

Verdere gecoördineerde actie is nodig om culturele gegevens beter beschikbaar en vergelijkbaar te maken en de economische, ecologische en sociale impact van de CCS op de bredere economie en samenleving beter te monitoren en te evalueren. Het werkplan zou moeten bijdragen tot de ontwikkeling van de beoogde EU-hub voor culturele gegevens[11].

Ook de aanhoudende gevolgen van de klimaatcrisis voor de Europese cultuur- en erfgoedsectoren, alsook andere aanslepende conflicten en crises die door menselijk handelen worden veroorzaakt, vereisen een respons. Cultuur en cultureel erfgoed zouden op passende wijze aan bod moeten blijven komen in de toepasselijke strategieën en sectoroverschrijdende samenwerking in het kader van de aanpak van de Unie inzake paraatheid, met inbegrip van de gezamenlijke mededeling over een strategie voor een paraatheidsunie. Tegelijkertijd zou het werkplan de samenwerking moeten versterken op het gebied van risicoparaatheid, -preventie en -beheer, klimaatadaptatie op middellange en lange termijn en noodmaatregelen van de CCS, alsook het herstel van cultureel erfgoed. Het zou meer aandacht moeten besteden aan de inzet van digitalisering voor het behoud van cultuur en erfgoed, waaronder audiovisuele archieven.

Om de gedeelde Europese identiteit, de sociale cohesie en de duurzame ontwikkeling te bevorderen, blijft het belangrijk het materieel en immaterieel cultureel erfgoed, waaronder cultureel erfgoed onder water, te helpen behouden, beschermen, restaureren en onder de aandacht te brengen. De inspanningen om de illegale handel in cultuurgoederen te bestrijden en cultureel erfgoed te beschermen tegen vernietiging door natuurrampen, klimaatverandering, conflicten, diefstal uit culturele instellingen en menselijk ingrijpen vereisen voortdurende samenwerking, kennisuitwisseling, en integratie in bredere maatregelen in respons op conflicten en crises en ter voorbereiding daarop.

[11] Een initiatief van de Commissie in het kader van het cultuurkompas voor Europa.

De CCS zouden moeten worden aangemoedigd om hun groene transitie voort te zetten en de duurzaamheid te vergroten, onder meer door middel van klimaatbestendige infrastructuur, duurzame productieprocessen en verlaagde broeikasgasemissies.

Bijzondere aandacht zou moeten uitgaan naar de kwaliteit van de gebouwde omgeving en de rol van de architectuursector bij de verwezenlijking van die transitie, in overeenstemming met het Nieuw Europees Bauhaus[12]. De CCS zouden ook moeten worden erkend als drijvende krachten achter verandering die milieuverantwoordelijkheid en duurzaamheid helpen bevorderen. In dit verband zou het werkplan moeten voortbouwen op de aanbevelingen van het OCM-verslag van 2025 getiteld "*Creatieve wendingen: cultuur inzetten voor het bevorderen van een duurzame levensstijl*".

Voorts zou het werkplan de samenwerking op het gebied van beleidsontwikkeling moeten bevorderen in bepaalde culturele en creatieve subsectoren, zoals de audiovisuele sector (met inbegrip van film, televisie, videogames en multimedia), de muzieksector, het bibliotheekwezen, de uitgeverij- en de boekensector, de sectoren creatieve mode en design, architectuur en cultureel erfgoed, teneinde het concurrentievermogen, de veerkracht, de innovatie en de duurzaamheid te vergroten.

---

[12] Ook in overeenstemming met de werkzaamheden van de OCM-groep van deskundigen uit de lidstaten inzake investeringen in een hoogwaardige architectuur en leefomgeving voor iedereen (2021).

d) Internationale culturele betrekkingen (ICR) en partnerschappen

Het werkplan zou gericht moeten zijn op de rol van cultuur in het externe optreden en de diplomatie van de Unie en voortbouwen op de aanbevelingen van het OCM-verslag over het bestuur van ICR "*From soft power to Deep Power: EU Governance of ICR in a Changing World".* Acties in het kader van het werkplan zouden een coherente aanpak van internationale culturele betrekkingen moeten ondersteunen en ervoor moeten zorgen dat de lidstaten worden betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van een strategische aanpak van de EU ten aanzien van internationale culturele betrekkingen.

Een grotere betrokkenheid bij de Raad van Europa, de Unesco en andere multilaterale partners kan de samenwerking stimuleren en voorkomen dat rond gemeenschappelijke prioriteiten dubbel werk wordt verricht. In het licht van de aanhoudende geopolitieke instabiliteit zou bijzondere aandacht moeten worden besteed aan de bescherming van cultuur en cultureel erfgoed in door conflicten getroffen regio's. Aangezien de gerichte aanvallen op cultureel erfgoed, creatieve infrastructuur en kunstenaars in Oekraïne voortduren en conflicten elders het culturele leven blijven beïnvloeden, zouden de lidstaten een gecoördineerde respons moeten handhaven, in samenhang met initiatieven zoals de Team Europa-aanpak voor cultureel erfgoed in Oekraïne en andere relevante maatregelen[13].

Het slotdocument van MONDIACULT 2025 biedt een duidelijk kader voor gezamenlijke mondiale actie om de rol van cultuur in duurzame ontwikkeling te bevorderen en de ontwikkelingsagenda voor de periode na 2030 vorm te geven. De acties in het kader van het werkplan zouden deze visie moeten ondersteunen en moeten leiden tot gezamenlijke bijdragen aan relevante besprekingen om de rol van cultuur als motor voor duurzame ontwikkeling te versterken. Dit kan onder meer door tijdens MONDIACULT 2029 en andere relevante internationale processen verder te werken aan deze doelstellingen.

---

[13] Zie in dit verband punt 13 van de conclusies van de Europese Raad van 18 en 19 juni 2026 (EUCO 8/26).

II. UITVOERING EN WERKMETHODEN

Voortbouwend op de gezamenlijke verklaring “Europa voor cultuur – cultuur voor Europa” brengt het werkplan voor cultuur 2027-2030 de gemeenschappelijke uitdagingen van de lidstaten op het gebied van cultuurbeleid in kaart en biedt het mogelijkheden voor samenwerking en uitwisseling tussen de lidstaten. Dit houdt onder meer in dat prioriteiten worden vastgesteld waarmee de voorzitterschappen van de Raad rekening kunnen houden en die als input kunnen dienen voor de besprekingen op Raadsniveau. Het werkplan zou gestructureerde betrokkenheid en inbreng van de lidstaten in de belangrijkste vlaggenschipacties in het cultuurkompas moeten vergemakkelijken.

Het werkplan bevat thema’s die tijdens de betrokken periode op de daarvoor aangewezen niveaus zouden moeten worden besproken en bediscussieerd, en belangrijke thema’s die regelmatig op werkgroepniveau in het CAC zouden moeten worden geëvalueerd.

Daarnaast bevat het andere afspraken over gecoördineerde EU-betrokkenheid tussen ambtenaren en deskundigen, waaronder activiteiten op het gebied van peer learning, inventarisaties en de OCM-groepen.

Evaluatie en flexibiliteit

Het is essentieel dat de bepalingen en de uitvoering van het EU-werkplan voor cultuur flexibel en aanpasbaar blijven, zodat kan worden ingespeeld op de behoeften van de CCS in een uitdagend en veranderend politiek, sociaal en economisch klimaat. Daarom zal het zittende voorzitterschap aan het einde van elk voorzitterschapstrio tijdens de looptijd van dit werkplan een bespreking in het CAC faciliteren om informeel verslag uit te brengen over de in het werkplan opgenomen acties. Tijdens deze informele evaluatie zal worden gekeken naar de geboekte vooruitgang en het effect van de ondernomen acties. Ook kunnen aanpassingen aan latere acties worden voorgesteld in het licht van de behaalde resultaten en/of relevante beleidsontwikkelingen op EU- of nationaal niveau.

Dit sluit niet uit dat andere voorzitterschappen, indien zij dat passend achten, verdere informele evaluaties faciliteren.

Integratie

Meer coördinatie en samenwerking tussen het cultuurbeleid en andere beleidsfora op EU- en nationaal niveau blijven van essentieel belang. De integratie van cultuurbeleid in andere beleidsdomeinen en gecoördineerde actie zijn essentieel om het potentieel van cultuur als motor voor maatschappelijke vooruitgang te benutten. Het werkplan is er dan ook op gericht de sectoroverschrijdende samenwerking en kennisuitwisseling met de betrokken instellingen te versterken. Dit omvat samenwerking op deskundigenniveau, nauwere interactie tussen verschillende voorbereidende instanties van de Raad en meer overleg met belanghebbenden.

III. ACTIES

A. Beleidsdialogen – artificiële intelligentie en de CCS

Doelstelling: het ondersteunen van beleidssamenwerking en informatie-uitwisseling over de kansen en uitdagingen van AI, met inbegrip van de uitwisseling van ervaringen met nationale maatregelen, alsook praktische richtsnoeren en capaciteitsopbouw voor de CCS, en bijdragen aan de ontwikkeling en uitvoering van de toekomstige AI-strategie van de EU voor de CCS.

Motivering: AI brengt aanzienlijke uitdagingen en kansen met zich mee voor de CCS. Tot de belangrijkste kwesties die door de lidstaten zijn genoemd, behoren het ethisch, duurzaam, verantwoord en mensgericht trainen en gebruiken van AI; de eerbiediging van het auteursrecht en de naburige rechten; transparantie bij het gebruik van beschermde inhoud; werkgelegenheid en arbeidsvoorwaarden; een billijke beloning in de CCS; de verscheidenheid van cultuur en taal; de impact van AI op creatieve praktijken, alsook culturele gegevens als bron voor AI en innovatie. Hoewel sommige van deze kwesties via andere beleidsinitiatieven worden aangepakt, zouden veel AI-gerelateerde kwesties in aanmerking moeten worden genomen bij de toekomstige AI-strategie voor de CCS. Tegelijkertijd wordt in het werkplan 2027-2030 een reeks gerichte beleidsdialogen voorgesteld om de verschillende, opkomende kwesties in verband met AI en de CCS aan te pakken en mensgerichte creativiteit, innovatie en diversiteit in het tijdperk van AI te ondersteunen. Gezien het snelle tempo waarin AI zich ontwikkelt, kunnen flexibele maar regelmatige beleidsdialogen zorgen voor een passende structuur om gedurende de looptijd van het werkplan gerichte en flexibele uitwisselingen en interventies over actuele AI-kwesties te organiseren.

De lessen, beste praktijken en aanbevelingen uit de beleidsdialogen zouden als input moeten dienen voor de politieke besprekingen en de besprekingen met deskundigen. De volledige lijst met specifieke onderwerpen zou flexibel moeten zijn, zodat er ruimte blijft om in te spelen op opkomende kwesties.

Voorbeelden van onderwerpen zijn onder meer:

1. AI en de verscheidenheid van cultuur en taal

Doelstelling: het onderzoeken van maatregelen die gericht zijn op de impact van AI op de culturele en taalkundige diversiteit, de deelname aan het culturele leven in de digitale omgeving, de toegankelijkheid en de vindbaarheid van diverse Europese inhoud.

Verwachte resultaten: suggesties, ideeën en aanbevelingen over hoe de culturele diversiteit online kan worden beschermd en versterkt en hoe het gebruik van regionale en minderheidstalen in AI-systemen kan worden bevorderd, alsook over de problemen in verband met de toegankelijkheid en vindbaarheid van diverse inhoud. De bevindingen zouden moeten voortbouwen en een aanvulling vormen op de bredere ontwikkeling van de strategie voor AI en de CCS. Daarnaast zouden ze moeten worden meegenomen in de lopende mondiale besprekingen in internationale fora voor cultuurbeleid, waaronder die in het kader van het Unesco-Verdrag van 2005.

2. AI en werkgelegenheid in de CCS

Doelstelling: het onderzoeken van de mogelijke impact op de verplaatsing en transformatie van banen en de werkgelegenheid in de CCS, de arbeidsomstandigheden, een billijke vergoeding, menselijke creativiteit, de vaardigheidsbehoeften, kritisch denken en AI-geletterdheid.

Verwachte resultaten: collegiale toetsing/het verzamelen van bewijsmateriaal over de impact van AI op de arbeidsmarkt en aandacht voor opkomende beleidsreacties.

3. Andere opkomende kwesties op het gebied van AI

Er kunnen eventueel aanvullende beleidsdialogen over AI en de CCS worden georganiseerd om de uitwisseling van informatie over andere opkomende kwesties te vergemakkelijken, onder meer met betrekking tot relevante initiatieven die op nationaal niveau zijn aangenomen, alsook kernprioriteiten voor actie die zijn vastgesteld in de AI-strategie van de EU voor de CCS. Mogelijke onderwerpen zijn onder meer:

- onderwijs, vaardigheden en opleiding op het gebied van kunst in het tijdperk van AI;
- sectorale reacties op de impact van AI (met inbegrip van de impact van AI op de audiovisuele sector, videogames, muziek, design, uitgeverijen en de Europese boekensector, bibliotheken, musea en cultureel erfgoed of andere domeinen);
- kansen en goede praktijken bij het gebruik van AI voor creativiteit, culturele productie, verspreiding van en toegang tot cultuur;
- culturele gegevens die de Europese waarden weerspiegelen en de culturele en taalkundige diversiteit bevorderen, als bron voor AI en innovatie.

B. Peer-learningactiviteiten (PLA's) / workshops

i) Peer-learningactiviteiten

In het verslag van de Commissie over het werkplan 2023-2026 werd gewezen op de belangstelling van de lidstaten om meer gebruik te maken van PLA's. Dit zijn door de lidstaten geleide vrijwillige uitwisselingen op deskundigenniveau, die de deelnemende landen een praktisch kader bieden om ervaringen uit te wisselen, beleidsbenaderingen te vergelijken en op zoek te gaan naar beste praktijken. In voorkomend geval kunnen er in het kader van PLA's samenvattende verslagen en praktische aanbevelingen worden opgesteld. PLA's zouden flexibel moeten blijven en moeten inspelen op nieuwe uitdagingen. Zij kunnen betrekking hebben op:

- *het statuut van kunstenaars en professionals uit de culturele sector*: uitwisseling van ervaringen over onderwerpen die van invloed zijn op de CCS, zoals arbeidsomstandigheden, billijke vergoeding, gender- en vertegenwoordigingskloven, belemmeringen voor grensoverschrijdende mobiliteit of follow-up van eerdere OCM-aanbevelingen[14];

- *creatieve mode*: uitwisseling van beste praktijken over de structurele uitdagingen waarmee creatieve mode als een afzonderlijke culturele en creatieve sector wordt geconfronteerd, met inbegrip van de transitie naar duurzaamheid, de toegang tot financiering, vaardigheden en de overdracht van ambachtelijke kennis;

- *het behoud op lange termijn van digitaal cultureel erfgoed*: uitwisseling van beste praktijken met de mogelijkheid om gemeenschappelijke oplossingen en instrumenten te ontwikkelen voor het grensoverschrijdende behoud op lange termijn van diverse vormen van digitaal cultureel erfgoed in de EU, waaronder audiovisueel, tekstueel, visueel en bouwkundig erfgoed, met als doel de paraatheid en veerkracht, met inbegrip van de cyberweerbaarheid, in de CCS te vergroten;

---

[14] Groep open coördinatiemethode (OCM) van deskundigen van de lidstaten over "*The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals*" (2023).

- *de toegang tot en deelname aan cultuur*: uitwisseling van beste praktijken ter ondersteuning van de toegang tot en de deelname aan cultuur en cultureel erfgoed, met name voor ondervertegenwoordigde groepen, personen met een handicap, jongeren en ouderen, en inwoners van landelijke en afgelegen gebieden.

Mogelijke aanvullende onderwerpen voor PLA's zijn onder meer cultureel en artistiek onderwijs, met inbegrip van filmonderwijs; kunstenaars in risicosituaties; democratische veerkracht en Europese herdenking; levend erfgoed, traditionele ambachten en immaterieel cultureel erfgoed; bibliotheken, uitgeverijen en de Europese boekensector; ontwerp, architectuur en leefomgevingen van hoge kwaliteit; de audiovisuele en filmsector; de muzieksector; illegale handel in cultuurgoederen; en cultureel erfgoed onder water.

ii) Workshops

"Workshops" zijn door de Commissie geleide uitwisselingen waarbij lidstaten, deskundigen en, waar zinvol, belanghebbenden worden samengebracht. Mogelijke thema's voor die workshops zijn:

- *cultuur en gezondheid*: uitwisseling van beste praktijken inzake de lopende samenwerking tussen de sectoren cultuur, gezondheid en welzijn, met inbegrip van bijdragen aan de toekomstige EU-richtsnoeren inzake cultuur, gezondheid en welzijn[15].

[15] Een initiatief van de Commissie in het kader van het cultuurkompas voor Europa.

C. Groepen in het kader van de open coördinatiemethode (OCM)

Doelstelling: het vergemakkelijken van gestructureerde samenwerking tussen deskundigen en het opstellen van praktische aanbevelingen voor beleidsvorming op Unieniveau en, in voorkomend geval, op nationaal niveau.

i) *Financiering voor cultuur vrijmaken: investeringen in de culturele en creatieve sectoren stimuleren*

Motivering: adequate financiering voor cultuur is van cruciaal belang om de culturele sector sterker en concurrerender te maken. In heel Europa staan de cultuurbegrotingen echter onder voortdurende druk.

Doelstelling: deze OCM-groep zal de financiering van cultuur onderzoeken en aanbevelingen voor de lidstaten en de EU-instellingen opstellen over hoe het gebruik van innovatieve financieringsinstrumenten verder kan worden gestimuleerd en hoe particuliere, filantropische en andere bronnen en mechanismen voor financiering en samenwerking kunnen worden gestimuleerd en beheerd, in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel. Dit houdt onder meer in dat moet worden onderzocht hoe de CCS kunnen worden versterkt door een gunstig klimaat te scheppen voor meer financiering, en hoe culturele instellingen en professionals hun ontwikkeling het best kunnen beheren en eventuele daaraan verbonden risico's kunnen aanpakken. De OCM-groep zal ook onderzoeken hoe de financiering van cultuur horizontaal kan worden geïntegreerd in verschillende financieringsinstrumenten, zodat de culturele sector ook kan profiteren van middelen voor onder meer onderzoek, ondernemerschap, mobiliteit, internationale ontwikkeling enzovoort. De OCM-groep zou deskundigen op het gebied van cultuurbeleid en op het gebied van publieke en particuliere financieringsmechanismen moeten samenbrengen. Ook zou de OCM-groep rekening moeten houden met de werkzaamheden van de Unesco die momenteel vorm krijgen en die gericht zijn op de ontwikkeling van richtsnoeren en aanbevelingen inzake de financiering van cultuur, onder meer door relevante deskundigen van de Unesco uit te nodigen om aan de groep deel te nemen.

Deze nieuwe OCM-groep zal zich richten op het evalueren en verder uitbouwen van de bevindingen en aanbevelingen uit het verslag van 2015 getiteld "*Towards More Efficient Financial Ecosystems: Innovative Instruments to Facilitate Access to Finance for the Cultural and Creative Sectors*". De OCM-groep zal ook voortbouwen op de lessen en middelen die zijn ontwikkeld in het kader van het project "*Creative FLIP (Finance, Learning, Innovation and Intellectual Property Rights for the CCSI)*".

De werkzaamheden van de OCM-groep zullen als input dienen voor de geplande EU-richtsnoeren voor strategische investeringen in cultuur[16]. Er wordt ook gekeken naar innovatieve investeringsinstrumenten om particulier kapitaal aan te trekken, met inbegrip van filantropie, in samenwerking met relevante financiële instellingen.

Beoogde resultaten: een verslag van deskundigen met de belangrijkste aanbevelingen voor de integratie van cultuur in horizontale financieringsmechanismen, en de ontwikkeling van een gunstig klimaat voor de publieke en particuliere financiering van cultuur.

ii) Cultuur en erfgoed op het gebied van crisis- en rampenparaatheid en -respons

Motivering: in een steeds volatielere mondiale geopolitieke context staan cultuur en erfgoed maar al te vaak in het middelpunt van conflicten en instabiliteit. Deze aanvallen kunnen vele vormen aannemen, waaronder rechtstreekse aanvallen op culturele infrastructuur en culturele erfgoedsites. Ruslands aanhoudende aanvalsoorlog tegen Oekraïne heeft eens te meer duidelijk gemaakt dat de gerichte vernietiging van cultuur en erfgoed een doelbewuste tactiek van culturele oorlogsvoering is, bedoeld om de culturele identiteit te ondermijnen en te vernietigen. Het toenemende patroon van extreme weersgebeurtenissen, waaronder overstromingen, hittegolven en natuurbranden, als gevolg van de klimaatcrisis, brengt ook aanzienlijke risico's op noodsituaties met zich mee voor cultuur- en erfgoedsites in de hele Unie. Er is behoefte aan reflectie, analyse en concrete, gecoördineerde sectoroverschrijdende paraatheidsmaatregelen vóór dergelijke gebeurtenissen zich voordoen. Bovendien vormen diefstallen uit musea en andere culturele instellingen een toenemende bedreiging voor de integriteit van het cultureel erfgoed in een aantal lidstaten.

---

16 Een initiatief van de Commissie in het kader van het cultuurkompas voor Europa.

Doelstelling: Europa heeft uit zijn respons op recente crises geleerd dat EU-maatregelen een aanvulling kunnen vormen op de bilaterale initiatieven van de lidstaten en een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan en als model kunnen dienen voor crisisparaatheid, risicobeheer en noodhulp in de culturele en erfgoedsectoren. De OCM-groep zou aandacht moeten besteden aan mechanismen voor vroegtijdige waarschuwing en onmiddellijke respons, de bescherming, instandhouding en restauratie van cultuur en erfgoed, en beste praktijken inzake beveiligingsmaatregelen tegen diefstal uit musea en andere culturele instellingen. Initiatieven zoals de Team Europa-aanpak voor cultureel erfgoed in Oekraïne, die een antwoord bieden op aanvallen op cultuur, en de opname van de bescherming van cultureel erfgoed in de kaders voor civiele bescherming van de Unie zorgen voor een gecoördineerde, doeltreffende en schaalbare aanpak. In de strategie voor een paraatheidsunie wordt een reeks maatregelen voorgesteld op basis van een alle risico's omvattende, maatschappijbrede en overheidsbrede aanpak. Deze OCM-groep, die bestaat uit deskundigen op het gebied van cultuur- en erfgoedbeleid en deskundigen op het gebied van crisis- en rampenparaatheid en -respons, zal ernaar streven aanbevelingen te formuleren voor een dynamisch, responsief en doeltreffend model voor de coördinatie van de respons van de EU op bedreigingen voor het gemeenschappelijk cultureel erfgoed, waarbij ook rekening wordt gehouden met de bestaande kaders en instrumenten op EU-niveau voor crisis- en rampenparaatheid en -respons. De OCM-groep zou aandacht moeten besteden aan crisis- en rampenparaatheid, risicobeheer en noodhulp voor zowel materieel als immaterieel cultureel erfgoed, waarbij in voorkomend geval rekening wordt gehouden met technologieën voor digitale bewaring.

Beoogde resultaten: een verslag van deskundigen met de belangrijkste aanbevelingen en instrumenten voor crisis- en rampenparaatheid en risicobeheer op het gebied van cultureel erfgoed om een meer strategische, snelle, doeltreffende en responsieve aanpak te ontwikkelen voor de bescherming van cultuur en materieel en immaterieel erfgoed.

iii) Artistieke vrijheid: versterking van de capaciteit om de artistieke vrijheid te waarborgen

Motivering: gezien de rol van cultuur en kunst bij het hooghouden van de Europese waarden en democratische veerkracht, is het van bijzonder belang om de artistieke vrijheid te versterken. Artistieke vrijheid maakt vrije en pluralistische meningsuiting, dialoog en burgerparticipatie mogelijk. Bovendien is artistieke vrijheid tijdens overleg met de lidstaten en belanghebbenden uit de CCS aangemerkt als een belangrijk aandachtspunt voor het werkplan, aangezien kunstenaars en professionals uit de culturele sector in toenemende mate worden blootgesteld aan rechtstreekse en onrechtstreekse druk.

Doelstelling: in het kader van deze OCM zouden deskundigen op het gebied van cultuurbeleid, mensenrechten of justitiebeleid moeten worden bijeengebracht, samen met vertegenwoordigers van relevante internationale organisaties, waaronder de Raad van Europa en de Unesco, die reeds rapportage- en inventarisatieactiviteiten uitvoeren en aan beleidsnormen op dit gebied werken. De OCM-groep zou de uitwisseling van bestaande kaders, initiatieven en goede praktijken op nationaal en multilateraal niveau moeten vergemakkelijken en maatregelen moeten onderzoeken om de artistieke vrijheid te waarborgen en een gunstig klimaat voor artistieke creatie te bevorderen. De OCM-groep zou de bestaande benaderingen voor het toezicht op en de rapportage over artistieke vrijheid op nationaal, Europees en internationaal niveau moeten onderzoeken en lacunes in kaart moeten brengen die de ontwikkeling van doeltreffende beleidsreacties ter bescherming van de artistieke vrijheid belemmeren. Dergelijke werkzaamheden zouden erop gericht moeten zijn bestaande initiatieven van de Raad van Europa, de Unesco, relevante maatschappelijke organisaties en de academische wereld aan te vullen en doublures te voorkomen. De OCM-groep zou ook moeten nagaan hoe maatregelen van de Raad op het gebied van artistieke vrijheid een meerwaarde kunnen bieden en kunnen bijdragen tot bredere doelstellingen van het cultuurbeleid, waaronder het opstellen van de verslagen over de stand van zaken van de cultuur[17].

Beoogde resultaten: een verslag van deskundigen dat voortbouwt op bestaande internationale benaderingen en kaders, met name die van de Raad van Europa en de Unesco, waarin goede praktijken en mogelijke aanbevelingen worden uiteengezet voor de versterking van vermogens en capaciteiten om de artistieke vrijheid te waarborgen en te versterken en waarin mogelijkheden voor toekomstige gezamenlijke initiatieven met de Raad van Europa en de Unesco in kaart worden gebracht.

[17] Een initiatief van de Commissie in het kader van het cultuurkompas voor Europa.

D. Deskundigennetwerken en uitwisselingen met deskundigen

i) Netwerk voor de EU-hub voor culturele gegevens

Motivering: er zijn voortdurende inspanningen nodig om in de hele Unie de capaciteit voor gegevensverzameling, onderzoek en monitoring op het gebied van cultuur verder te ontwikkelen. In de gezamenlijke verklaring wordt een collectieve toezegging gedaan om "initiatieven ter verbetering van de beschikbaarheid van degelijke en vergelijkbare gegevens over cultuur te bevorderen om de ontwikkeling van empirisch onderbouwd cultuurbeleid te ondersteunen". In het verlengde hiervan heeft de Commissie toegezegd een nieuwe EU-hub voor culturele gegevens te zullen ontwikkelen.

Doelstelling: een forum bieden waar de lidstaten en de Commissie, samen met deskundigen op dit gebied, beste praktijken kunnen uitwisselen, ideeën kunnen uittesten en lacunes bij het kwantificeren van de CCS op EU-niveau kunnen aanpakken, teneinde meer samenhang tot stand te brengen en de werkzaamheden op het gebied van culturele gegevens in voorkomend geval op elkaar af te stemmen. De activiteiten van het netwerk zullen een aanvulling vormen op de bestaande werkzaamheden op het gebied van officiële statistieken en zouden empirisch onderbouwde beleidsvorming moeten ondersteunen, onder meer door de vrijwillige uitwisseling van praktijken op het gebied van gemeenschappelijke maatstaven, interoperabiliteit en verantwoord gegevensbeheer. De daarmee verband houdende activiteiten zouden ook moeten worden benut bij de ontwikkeling van de EU-hub voor culturele gegevens. De doelstellingen en het mandaat van het netwerk zouden vóór de start van de activiteiten in het CAC moeten worden besproken.

Beoogd resultaat: een netwerk van deskundigen uit de lidstaten die op vrijwillige en ad-hocbasis bilateraal of multilateraal samenwerken aan de kwantificering en analyse van cultuur en de CCS.

ii) Vergaderingen van hoge ambtenaren (Senior Officials Meetings – SOM) over internationale culturele betrekkingen (ICR)

Motivering: rekening houdend met de aanbevelingen van de OCM-groep inzake de governance van ICR kunnen om de zes maanden, op vrijwillige basis en naar goeddunken van het voorzitterschap vergaderingen van hoge ambtenaren over ICR worden gehouden. Als alternatief kan een informeel ondersteuningscomité voor de vergaderingen van hoge ambtenaren, bestaande uit geïnteresseerde lidstaten, helpen de continuïteit tussen deze vergaderingen te waarborgen door vergaderingen te organiseren en de planning op langere termijn van onderwerpen en agenda's te vergemakkelijken. Dit comité zou moeten bestaan uit deskundigen op het gebied van cultuur en externe betrekkingen uit geïnteresseerde lidstaten, diensten van de Commissie en de EDEO, naargelang het geval, zowel uit de sectoren cultuur als buitenlandse zaken, om recht te doen aan het gedeelde beleidsterrein van ICR.

Beoogd resultaat: regelmatige vergaderingen ter ondersteuning van de continuïteit, de strategische planning en de beleidscoördinatie op het gebied van ICR.

E. Follow-up van eerdere OCM's

Een belangrijke les uit het werkplan 2023-2026 was dat de door OCM-groepen ontwikkelde netwerken ook na de bekendmaking van het OCM-verslag moeten blijven functioneren en dat voortdurende betrokkenheid mogelijk moet blijven om de uitvoering van de aanbevelingen te bevorderen[18]. In het werkplan 2027-2030 zal worden gestreefd naar continuïteit en resultaten op de thematische aandachtsgebieden van recente OCM's door middel van diverse acties. Het kan bijvoorbeeld gaan om: i) inventarisatieseminars; ii) informele gedachtewisselingen in het CAC om updates te delen over de uitvoering van de aanbevelingen op nationaal en EU-niveau; en iii) de opname van aanbevelingen uit OCM-werkzaamheden in andere beleidsontwikkelingsprocessen.

F. Gastpresentaties/mondelinge gedachtewisselingen in het CAC

Doelstelling: voor cultuurgerelateerde onderwerpen die in andere voorbereidende instanties van de Raad of extern worden behandeld, kunnen "gastpresentaties/mondelinge gedachtewisselingen in het CAC" ruimte bieden voor het delen van ideeën en updates over relevante kwesties. Voorbeelden van mogelijke onderwerpen zijn:

- *Oekraïne: cultuur, cultureel erfgoed en herstel*

Gedachtewisselingen in het CAC over de Team Europa-aanpak en andere steunmaatregelen om aanvullende behoeften en mogelijkheden voor samenwerking bij het verlenen van steun aan Oekraïne op het gebied van cultuur en erfgoed te beoordelen en in kaart te brengen.

- *Culturele rechten, culturele democratie en maatschappelijk betrokken kunst: uitwisseling van beste praktijken*

Bespreking in het CAC met inbreng van relevante internationale belanghebbenden, waaronder de speciale VN-rapporteur voor culturele rechten.

---

18 Zie het verslag van de Commissie over het EU-werkplan voor cultuur 2023-2026.

- *Concurrentievermogen en culturele dimensies van de Europese videogamesector*

Gedachtewisseling tijdens een mogelijke gezamenlijke vergadering van het CAC en de Groep audiovisuele aangelegenheden en media.

- *Architectuurbeleid, een hoogwaardige leefomgeving voor iedereen en het Nieuw Europees Bauhaus*

Gedachtewisseling tijdens een mogelijke gezamenlijke vergadering van het CAC en de Groep milieu, met inbreng van andere relevante belanghebbenden, zoals het netwerk van de Europese directeuren voor architectuurbeleid (European Directors for Architectural Policies – EDAP).

- *Auteursrecht – presentatie door andere werkgroepen*

Gedachtewisseling tijdens een mogelijke gezamenlijke vergadering van het CAC en de Groep intellectuele eigendom (auteursrecht).

- *Cultuur, Europese geschiedenis en herdenking*

Gedachtewisseling in het CAC om relevante belanghebbenden bij internationale aangelegenheden, relevante EU-organen of anderen te betrekken.

Bovenstaande lijst belet de voorzitterschappen niet om in voorkomend geval andere relevante onderwerpen te behandelen.

G. Andere acties

In overeenstemming met eerdere EU-werkplannen voor cultuur zullen conferenties, seminars, studies en andere acties blijven bijdragen tot de uitvoering van het werkplan en tot de verkenning van prioritaire thema's.

Zonder afbreuk te doen aan de nood aan flexibiliteit en reactievermogen in het kader van dit werkplan, kunnen indicatieve thema's voor door het voorzitterschap geleide initiatieven en mogelijke resultaten van de Raad het volgende omvatten:

- de bijdrage van bibliotheken en media aan maatschappelijke veerkracht;
- de bescherming van cultureel erfgoed en de bestrijding van illegale handel;
- internationale culturele betrekkingen;
- vaardigheden en culturele beroepen in tijden van verandering;
- auteursrecht en cultuur;
- immaterieel cultureel erfgoed;
- een krachtig cultureel ecosysteem voor een veerkrachtige en gezonde samenleving;
- de rol van cultuur bij het vergroten van het welzijn, de burgerparticipatie en de veerkracht van gemeenschappen;
- cultureel erfgoed onder water;
- cultuur en duurzaam toerisme.

Indicatief tijdschema van het EU-werkplan voor cultuur 2027-2030

	2027		**2028**		**2029**		**2030**	
	H1	**H2**	**H1**	**H2**	**H1**	**H2**	**H1**	**H2**
A. Versterking van de Europese waarden, culturele rechten en artistieke vrijheid								
Artistieke vrijheid			OCM					
Toegang tot cultuur			PLA (*evt.*)					
Bibliotheken en culturele instellingen	Conferentie: bibliotheken en media voor maat-schappelijke veerkracht en burger-participatie	Conferentie: openbare bibliotheken, leescultuur en geletterdheid: Europese perspectieven en Griekse initiatieven				Inventarisatie		
Culturele rechten					CAC: gastpresentatie/ mondelinge gedachte-wisseling (*evt.*)			
B. Empowerment van kunstenaars en professionals uit de cultuursector en ondersteuning van mensen en de samenleving								
Cultuur en gezondheid		Conferentie over cultuur op dokters-voorschrift	Workshop (*evt.*)	Conferentie en conclusies van de Raad (*evt.*)				

Status en arbeids-voorwaarden							Inventarisatie (*evt.*)	
Vaardigheden en opleiding			Conferentie: toekomst-bestendige vaardigheden voor sterkere culturele, erfgoed- en creatieve ecosystemen					
Welzijn, burger-participatie en veerkracht van gemeen-schappen								Conferentie en conclusies (*evt.*)
C. Cultuur en concurrentievermogen, veerkracht, innovatie, duurzaamheid en cohesie								
Financiering voor cultuur	OCM							
			Conferentie over financierings-mechanismen					
Crisis- en rampen-paraatheid				OCM				
Cultuur-gegevens			Deskundigennetwerk					

Artificiële intelligentie		Conferentie over het verband tussen AI, intellectuele eigendom en arbeids-voorwaarden in de culturele sector Conferentie over het gebruik van AI, gericht op het behoud en de bevordering van cultureel erfgoed	CAC: gastpresentatie/mondelinge gedachte-wisseling (AI en auteursrecht)	Beleids-dialoog (*evt.*)		Beleids-dialoog (*evt.*)	Conferentie en conclusies van de Raad (*evt.*)	
Cultureel erfgoed en klimaat		Informele ministeriële bijeenkomst Conferentie over de blauwe economie en de bevordering van archeologische vindplaatsen onder water	Conferentie over musea en cultureel erfgoed als motoren voor bescherming, regeneratie en veerkracht					Inventarisatie (*evt.*)
Sectorale uitwisselingen (audiovisuele media, muziek)			CAC: gastpresentatie/mondelinge gedachte-wisseling (*evt.*) Conferentie over filmerfgoed en -educatie	CAC: gast-presentatie/ mondelinge gedachte-wisseling (*evt.*)				

Architectuur-beleid	EDAP-vergadering	EDAP-vergadering Europese conferentie over architectuur-beleid	EDAP-vergadering	EDAP-vergadering Europese conferentie over architectuur-beleid	EDAP-vergadering CAC: gastpresentatie/ mondelinge gedachte-wisseling (*evt.*)	EDAP-vergadering Europese conferentie over architectuur-beleid	EDAP-vergadering	EDAP-vergadering Europese conferentie over architectuur-beleid
Concurrentie-vermogen van de CCS	Conferentie: een andere kijk op het concurrentie-vermogen van de EU: welke bijdrage leveren de culturele en creatieve sectoren?							
D. Internationale culturele betrekkingen (ICR) en partnerschappen								
Illegale handel		Conferentie over de illegale handel in cultuurgoederen en de handel in vervalste kunstwerken						
Oekraïne	TEA	TEA	TEA	TEA	TEA CAC: gastpresentatie/ mondelinge gedachte-wisseling (*evt.*)	TEA	TEA	TEA
ICR	SOM (*evt.*)	SOM (*evt.*)	SOM (*evt.*)	SOM (*evt.*)	SOM (*evt.*)	SOM (*evt.*)	SOM (*evt.*)	SOM (*evt.*)

			Conferentie over de versterking van de culturele samenwerking in het Middellandse Zeegebied		Inventarisatie (*evt.*)			

Richtsnoeren voor werkmethoden

Algemene beginselen

- Acties in het kader van het werkplan moeten op flexibele wijze en in overeenstemming met het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel worden uitgevoerd.
- Deelname geschiedt op vrijwillige basis en, in voorkomend geval, op basis van de voordrachten van de lidstaten.
- Acties in het kader van het werkplan mogen de administratieve lasten van de lidstaten, de Commissie en de belanghebbenden niet onnodig verhogen.
- De Commissie kan de uitvoering van het werkplan ondersteunen door expertise en, indien nodig, logistieke of financiële steun te verstrekken.
- In voorkomend geval kunnen de resultaten van de in het kader van het werkplan uitgevoerde acties aan de Raad of zijn voorbereidende instanties worden gepresenteerd.
- Acties in het kader van het werkplan kunnen input leveren voor toekomstige beleidsontwikkeling en aanbevelingen.
- De voorzitterschappen, de lidstaten en de Commissie moeten streven naar samenhang tussen de verschillende acties in het kader van dit werkplan en andere relevante initiatieven.
- In voorkomend geval zal na de voltooiing van een actie een verslag over de resultaten worden verstrekt.

Beleidsdialogen

- De Commissie zal beleidsdialogen organiseren, mits aan de begrotingsvoorwaarden is voldaan, maar ook individuele lidstaten of voorzitterschappen kunnen een specifiek aandachtspunt voorstellen of aanvullende dialogen of evenementen organiseren, onder meer met betrekking tot relevante initiatieven die op nationaal niveau zijn genomen.

- Beleidsdialogen moeten relevante beleidsmakers, deskundigen en, in voorkomend geval, belanghebbenden samenbrengen.

PLA's/workshops

- PLA's zijn vrijwillige collegiale uitwisselingen onder leiding van de lidstaten waarbij de lidstaten op een flexibele manier beste praktijken en ervaringen kunnen uitwisselen.

- Een lidstaat of een groep geïnteresseerde lidstaten kan, indien zij dit nodig achten, voorstellen een PLA te organiseren en te financieren. Indien aan de begrotingsvoorwaarden is voldaan, kan de Commissie financiële steun verlenen.

- "Workshops" zijn door de Commissie geleide uitwisselingen waarbij lidstaten, deskundigen en belanghebbenden worden samengebracht.

Open coördinatiemethode (OCM)

- De OCM biedt een kader voor samenwerking en voor de uitwisseling van goede praktijken tussen de lidstaten met betrekking tot bepaalde gemeenschappelijke onderwerpen. Ook maakt deze methode de ontwikkeling van niet-bindende aanbevelingen mogelijk.

- Het mandaat van de OCM zal in het CAC worden afgerond – in voorkomend geval met inbreng van de andere relevante werkgroepen – op basis van een door de Commissie voorgesteld ontwerpmandaat.

- In het mandaat kan worden voorgesteld om derden, waaronder derde landen, uit te nodigen voor een OCM-groep.

- Elke OCM-groep wijst tijdens zijn eerste vergadering een of meerdere voorzitters aan.

- Afhankelijk van het onderwerp kan de OCM-groep worden aangespoord om kleinere focusgroepen te vormen en, waar nodig, gebruik te maken van participatieve methoden.

Deskundigennetwerken en uitwisselingen met deskundigen

- Er kan gebruik worden gemaakt van deskundigennetwerken en van gedachten worden gewisseld met deskundigen wanneer voortdurende samenwerking, informatie-uitwisseling of coördinatie vereist is.

- In voorkomend geval wijzen de lidstaten en de Commissie deskundigen aan voor deze netwerken en uitwisselingen.

Follow-up van eerdere OCM's

- Indien nodig kunnen er inventarissen worden opgemaakt of gedachtewisselingen of andere follow-upactiviteiten worden georganiseerd over onderwerpen die in OCM's in het kader van het werkplan 2023-2026 of eerdere werkplannen aan bod zijn gekomen.

- Hierbij moeten hiaten in de uitvoering worden beoordeeld, follow-upverantwoordelijkheden in kaart worden gebracht en verbanden worden gelegd met toekomstige beleidsontwikkeling op EU- en nationaal niveau.

Gastpresentaties/mondelinge gedachtewisselingen in het CAC

- In het CAC kunnen gastpresentaties of gedachtewisselingen worden georganiseerd om de bespreking van opkomende kwesties en ontwikkelingen op cultuurgerelateerde beleidsterreinen te vergemakkelijken.

- Daarbij kunnen ook externe deskundigen en belanghebbenden, alsook vertegenwoordigers van andere relevante voorbereidende instanties van de Raad, worden uitgenodigd, overeenkomstig het reglement van orde van de Raad.

Belangrijkste beleidsstukken

- Verklaring van Cáceres (Spanje, 2023)
- Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (PB C 326 van 26.10.2012)
- Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Een cultuurkompas voor Europa (2025) (COM(2025) 785 final)
- Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Over het EU-actieplan tegen de illegale handel in cultuurgoederen (COM(2022) 800 final)
- Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Actieplan voor het AI-continent (COM(2025) 165 final)
- Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Het innovatiepotentieel van de EU optimaal benutten Een actieplan inzake intellectuele eigendom om het herstel en de veerkracht van de EU te ondersteunen (COM(2020) 760 final)

– Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Een nieuwe Europese agenda voor cultuur (COM(2018) 267 final)

– Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Nieuw Europees Bauhaus: mooi, duurzaam, samen (COM(2021) 573 final)

– Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's betreffende het actieplan voor Europese democratie (COM(2020) 790 final)

– Conclusies van de Raad over de beoordeling van het rechtskader voor audiovisuele mediadiensten en videoplatformdiensten (C/2025/2954, 26.5.2025)

– Conclusies van de Raad over bedreigde en ontheemde kunstenaars (PB C 185 van 26.5.2023, blz. 39)

– Conclusies van de Raad over cultuurbeheer (PB C 393 van 19.12.2012, blz. 8)

– Conclusies van de Raad over cultuur, architectuur van hoge kwaliteit en gebouwde omgeving als kernelementen van het Nieuw Europees Bauhaus-initiatief (PB C 501 I van 13.12.2021, blz. 13)

– Conclusies van de Raad over het versterken van de culturele en creatieve sector door middel van datagestuurde publieksontwikkeling (C/2024/3542, 31.5.2024)

– Conclusies van de Raad over het versterken van de culturele en creatieve dimensie van de Europese videogamesector (C/2023/1345, 30.11.2023)

– Conclusies van de Raad over de EU-aanpak voor cultureel erfgoed in conflicten en crises (doc. 9837/21)

– Conclusies van de Raad over het verbeteren en bevorderen van de toegang tot cultuur (C/2024/7446, 13.12.2024)

– Conclusies van de Raad over het ondersteunen van jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals bij het begin van hun carrière (C/2025/3165, 4.6.2025)

– Conclusies van de Raad over de strategische rol van cultuur, cultureel erfgoed en audiovisuele werken bij het hooghouden van de Europese waarden en democratische veerkracht (C/2025/6562, 10.12.2025)

– Europees verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed (herzien) (Verdrag van Valletta, 1992)

– Overeenkomst van de Raad van Europa inzake het behoud van het architectonische erfgoed van Europa (Verdrag van Granada, 1985)

– Verdrag van de Raad van Europa inzake misdrijven met betrekking tot cultuurgoederen (Verdrag van Nicosia, 2017)

– Kaderverdrag van de Raad van Europa over de waarde van cultureel erfgoed voor de samenleving (Verdrag van Faro, 2005)

– Landschapsverdrag van de Raad van Europa (Verdrag van Florence, 2000)

– Resolutie van de Raad over het EU-werkplan voor cultuur 2023-2026 (PB C 466 van 7.12.2022, blz. 1)

– Verklaring van Davos – Naar een kwaliteitsvolle Baukultur voor Europa (Zwitserland, 2018)

– EU-strategie ter bestrijding van antisemitisme en ter bevordering van het Joodse leven (2021-2030) (aangenomen op 5 oktober 2021)

– Studie van de Europese Commissie, 2020, The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals, eindverslag, https://culture.ec.europa.eu/resources/document-library/the-status-and-working-conditions-of-artists-and-cultural-and-creative-professionals-0

– Studie van de Europese Commissie, 2026, Study on the discoverability of diverse European cultural content in the digital environment, eindverslag, https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/34da2669-32b4-11f1-be39-01aa75ed71a1

– Europese Commissie, verslag over de sociale bescherming van kunstenaars, mei 2025: Mutual learning on inclusive social protection for artists and creative workers – Europese Commissie, https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/social-protection-social-inclusion/mutual-learning-inclusive-social-protection-artists-and-creative-workers-2025-05-06_en

– Strategische agenda 2024-2029 van de Europese Raad (EUCO 15/24)

– Europese Arbeidsautoriteit, studie van de ELA, gepubliceerd in december 2024, https://www.ela.europa.eu/en/news/creative-sectors-ela-study-reveals-precarious-working-conditions-and-undeclared-labour

– Resolutie van het Europees Parlement van 21 november 2023 met aanbevelingen aan de Commissie inzake een EU-kader voor de sociale en professionele situatie van kunstenaars en werknemers in de culturele en creatieve sector (2023/2051(INL))

– EPRS, studie van de Onderzoeksdienst van het Europees Parlement, EU-kader voor de sociale en professionele situatie van kunstenaars en werknemers in de culturele en creatieve sector, november 2023, https://www.europarl.europa.eu/thinktank/fr/document/EPRS_STU(2023)747426

– Strategisch plan 2030 van het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie, The EUIPO's DNA, a robust, inclusive, diverse and sustainable IP ecosystem that works for all

– Europol (2026), Changing tactics, changing targets: the evolving nature of museum heists, Europol Spotlight Report series, Bureau voor publicaties van de Europese Unie

– Verklaring van KwaDukuza van de G20 (Zuid-Afrika, 2025)

– Verklaring van Rome van de ministers van Cultuur van de G20 en verklaring van de leiders van de G20 (Rome, 2021)

– Verklaring van Salvador da Bahia van de ministers van Cultuur van de G20 (Brazilië, 2024)

– Icomos-publicatie "European quality principles for EU-funded interventions with potential impact upon cultural heritage: revised edition, November 2020"

– IAO-verslag van 2023: The Future of Work in the Arts and Entertainment Sector | Internationale Arbeidsorganisatie, https://www.ilo.org/publications/future-work-arts-and-entertainment-sector

– Gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Europees schild voor de democratie: zorgen voor sterke en veerkrachtige democratieën (JOIN(2025) 791 final)

– Gezamenlijke mededeling van het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over de strategie voor een paraatheidsunie (JOIN(2025) 130 final)

– Gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement en de Raad – Naar een EU-strategie voor internationale culturele betrekkingen (JOIN(2016) 29 final)

– Gezamenlijke verklaring "Europa voor cultuur - cultuur voor Europa", 2026 (PB C, C/2026/3440, 25.6.2026)

– MONDIACULT 2025 Culture Minister's Commitment – Outcome Document (Barcelona, 1 oktober 2025)

– Handvest van Porto Santo – Cultuur en de bevordering van democratie: naar een Europees cultureel burgerschap (2021)

– Verordening (EU) 2022/2065 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG (digitaledienstenverordening) (PB L 277 van 27.10.2022, blz. 1)

– Verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie) (PB L, 2024/1689, 12.7.2024)

– Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over het EU-werkplan voor cultuur 2023-2026 (COM(2026) 337 final)

– Rapport van de groep open coördinatiemethode (OCM) van deskundigen uit de lidstaten over "Culture and Health, Time to Act" (2025), https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/be89805d-9cf8-11f0-97c8-01aa75ed71a1/language-en

– Rapport van de groep open coördinatiemethode (OCM) van deskundigen van de lidstaten over "Creative Shifts: Empowering culture for sustainable living' (2025), https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/043230ba-d250-11f0-8da2-01aa75ed71a1

– Rapport van de groep open coördinatiemethode (OCM) van deskundigen van de lidstaten over “Strengthening cultural heritage resilience for climate change” (2022), https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/4bfcf605-2741-11ed-8fa0-01aa75ed71a1

– Rapport van de groep open coördinatiemethode (OCM) van deskundigen van de lidstaten over “The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals” (2023), https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/01fafa79-1a13-11ee-806b-01aa75ed71a1

– Rapport van de groep open coördinatiemethode (OCM) van deskundigen van de lidstaten over “Strengthening Europe through public libraries – How sustained investment in public libraries and their multiple roles delivers social, cultural and democratic returns” (2026), https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/623284d9-8184-11f1-bf5e-01aa75ed71a1

– Rapport van de groep open coördinatiemethode (OCM) van deskundigen van de lidstaten over “Stormy times – Nature and humans: cultural courage for change” (2022), https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/0380f31c-37c9-11ed-9c68-01aa75ed71a1

– Rapport van de groep open coördinatiemethode (OCM) van deskundigen van de lidstaten over “Towards a shared culture of architecture – Investing in a high-quality living environment for everyone” (2021), https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/bd7cba7e-2680-11ec-bd8e-01aa75ed71a1

– The “Voices of Culture” civil society dialogue, 2021, https://voicesofculture.eu/2021/07/06/brainstorming-report-status-working-conditions-for-artists-cultural-and-creative-professionals/

– Haags Unesco-Verdrag van 1954 inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict

– Unesco-Overeenkomst van 1970 inzake de middelen om de onrechtmatige invoer, uitvoer of eigendomsoverdracht van culturele goederen te verbieden en te verhinderen

– Unesco-Overeenkomst van 1972 inzake de bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed van de wereld

– Unesco-aanbeveling van 1980 betreffende de beroepsstatus van kunstenaars

– Unesco (1999): Tweede Protocol bij het Haags Verdrag van 1954 inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict

– Unesco-Verdrag van 2001 inzake de bescherming van cultureel erfgoed onder water

– Unesco-Verdrag van 2003 inzake de bescherming van het immaterieel cultureel erfgoed

– Unesco-Verdrag van 2005 betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen (met inbegrip van de aanpassing ervan aan de digitale omgeving – operationele richtsnoeren van 2020)

– Unesco-aanbeveling van 2015 betreffende de bescherming en de bevordering van musea en collecties, de diversiteit ervan en de rol ervan in de samenleving

– Unesco-kader voor cultuurstatistieken van het bureau voor de statistiek van 2025

– Unesco, Re|Shaping Policies for Creativity: we share, we act, we build (vierde editie, 2026)

– Unesco-aanbeveling inzake de ethiek van artificiële intelligentie (november 2021)

– Unesco: uitvoering van de Unesco-aanbeveling van 1980 betreffende de beroepsstatus van kunstenaars, https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000387452

– Resolutie van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties over “Onze wereld transformeren: Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling” (aangenomen op 25 september 2015)

– Verenigde Naties, The Pact for the Future (A/RES/79/1, aangenomen op 22 september 2024)